

hvad de havde opfattet, som Betydningen af hans Ord, ikke var Betydningen deraf. Jeg har ikke kunnet forstaae ham paa anden Maade end netop saaledes, som han er bleven forstaaet af den ærede Krigsminister og af de nævnte Rigsdagsmænd, og derfor er jeg i Tvivl om, hvad der kan have været Meningen af hans Ord, naar det ikke har været det, som er forstaaet af mig selv og adskillige Andre. Imidlertid skal jeg dog tillade mig nogle Bemærkninger til hans Udtalelser, men altsammen under den Forudsætning, at jeg har forstaaet den ærede Rigsdagsmand rigtig; thi det kunde jo være, at mine Bemærkninger ogsaa vare fremfaldte ved Misforstaaelse. Jeg har da forstaaet den ærede Rigsdagsmand saaledes, som at det skulde være sædvanligt hos os, at Tropperne fik først Feltpræster, naar de komme ud af Landet; hvad det nu vil sige at komme ud af Landet, skal jeg ikke trættes med den ærede Rigsdagsmand om; jeg mener, at man er ude af Landet, naar man er udenfor „Danmarks Rige“, altsaa i Holsteen, skjøndt man befinder sig i det danske Mornarchie; men dernæst skal jeg tillade mig at gjøre opmærksom paa, at medens Tropperne laae i Holsteen fra 1807—14, og længe før den lille Krig, som blev ført i 1813—14, laae der ikke ganske saa Feltpræster derovre, og som Følge deraf forekommer det mig, at, naar han mener, at det har været Skik og Brug, at vore Tropper først saae Feltpræster, naar de komme hinsides Elben, saa er det ikke Tilfældet; thi de havde som sagt Feltpræster dengang i Holsteen. Hvad den ærede Rigsdagsmand sagde om, at Sproget var ligegyldigt med Hensyn til Alters Sacramente, da forstod jeg ham saaledes, som han er forstaaet af de andre ærede Rigsdagsmænd, men som han paastaar var en Misforstaaelse. Jeg for mit Vedkommende maa ytre imod ham, som en Udtalelse af min egen Anskuelse, at det virkelig ikke kan være hverken en tydsk eller dansk Soldat ligegyldigt, om de modtage Nadverens Sacramente i et Sprog, som de ikke forstaae; jeg skal tillade mig at minde om, at, om han ogsaa antager, at den, som nyder Nadverens Sacramente, kunde kjende Indstiftelsesordene, og altsaa min-

des dem, selv om de blive fremførte i et for ham fremmed Sprog, saa gaaer der jo altid en Skriftetale forud for Nadverens Sacramente, og, dersom den ikke skal være aldeles betydningsløs, saa maa den forstaaes; den maa altsaa være holdt i et for Vedkommende forstaaeligt Tungemaal. Med Hensyn til, hvad den ærede Rigsdagsmand, saavidt jeg opfattede ham, sagde om, at vedkommende Præst kunde nu paa Grund af Jernbanerne begive sig fra den ene Garnison til den anden, og prædike et Par Gange om Dagen i forskellige Garnisoner, saa skal jeg dertil bemærke, at, hvis dette Raisonnement gælder, saa kunde vi ligesaa godt sige, at nu, da vi have faaet en Jernbane mellem Roeskilde og Kjøbenhavn, saa kunde Roeskilde gjerne være et Annex til Kjøbenhavn; thi Præsterne kunde jo befordres frem og tilbage paa Jernbanen, saa at de paa samme Dag kunde prædike baade i Kjøbenhavn og Roeskilde; men jeg maa tillade mig at mene, at Præsten har en anden Forretning end netop at prædike, og at navnlig Feltpræsten skal være til forskellig Nytte for Garnisonen ved den aandelige Udveksling, som kan finde Sted mellem ham og Soldaterne. Nu veed jeg vel, at den ærede Rigsdagsmand, saavidt jeg forstod ham, talte om en commanderet Kirkeparade; men jeg maa rigtig nok tilstaae, at den forekommer mig knap at være 4. s. værd. Derimod forekommer det mig at være mere værd, naar Præsten er saaledes sammen med sin Menighed, at han, naar han finder sig opfordret dertil, kan henvende sig til den. Den ærede Rigsdagsmand mener nu, at det aldrig skeer, idetmindste er det aldrig forekommet i hans Praxis; men det kunde dog skee alligevel, og desuden kunde Noget, som heller ikke er uden Betydning, skee ved, at Medlemmer af Menigheden kunde henvende sig til Præsten; men, dersom de skulle gjøre det, maa det dog virkelig være til en Præst, hvis Sprog de forstaae, og til hvem de med Nytte kunne henvende sig. I det Hele taget forekommer det mig, at der med Hensyn til denne Bevilling ganske særligt maa tages Hensyn til, hvad der efter min Overbevielse er meget uheldigt og meget precairt, nemlig at det er danske Soldater, der opholde sig i et tydsk Land, hvor